

HEG-004-017103

Seat No. _____

M. Ed. (Sem. I) (CBCS) Examination

December – 2017

Soci., Hist., Poli. & Eco. Prospective of Edu. : CC - 2

Faculty Code : 004

Subject Code : 017103

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિટૂંકમાં જવાબ આપો : ૬
- (૧.૧) વર્ષ ૧૯૯૦-૯૨માં નિમાયેલ શિક્ષણ નીતિના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
- (૧.૨) વર્ધા સમિતિને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (૧.૩) નાલંદા વિદ્યાપીઠ ક્યાં આવેલ હતી ?
- (૧.૪) નવી શિક્ષણ નીતિના અધ્યક્ષનું નામ જણાવો.
- (૧.૫) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ કયા વર્ષમાં નીમવામાં આવ્યું હતું ?
- (૧.૬) શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રની કોઈ બે વિશેષતાઓ જણાવો.
- ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે છ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૨
- (૨.૧) સામાજિક સ્તરીકરણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨.૨) શિક્ષણનું ખાનગીકરણ એટલે શું ?
- (૨.૩) શિક્ષણના વૈશ્વિકીકરણનો અર્થ આપો.
- (૨.૪) શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨.૫) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનો અર્થ આપો.
- (૨.૬) લોકશાહી અને શિક્ષણના કોઈ બે હેતુઓ જણાવો.
- (૨.૭) સામાજિક પરિવર્તનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨.૮) મધ્યકાલીન ભારતમાં શિક્ષણની કોઈ ચાર બાબતો જણાવો.

૩ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૧૬

શબ્દોમાં આપો :

(૩.૧) વેદકાલીન શિક્ષણ વ્યવસ્થા પર ટૂંકનોંધ લખો.

(૩.૨) બુનિયાદી શિક્ષણને વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.

(૩.૩) વિકસિત દેશોના આર્થિક વિકાસમાં શિક્ષણની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

(૩.૪) 'શિક્ષણ એ સામાજિક પરિવર્તનને વેગ આપે છે' પ્રસ્તુત વિધાનની યથાર્થતા ચકાસો.

(૩.૫) વિકાસશીલ દેશોના આર્થિક વિકાસને શિક્ષણ કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે ? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

૪ નીચે આપેલ ટૂંકનોંધમાંથી ગમે તે બેના જવાબ આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૬

(૪.૧) વલભી અને તક્ષશીલા વિદ્યાપીઠ વિષે ટૂંકનોંધ લખો.

(૪.૨) સામાજિક પરિવર્તનની પ્રક્રિયામાં શિક્ષણની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરી સંબંધિત સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.

(૪.૩) વર્તમાન સમયમાં શિક્ષણના વૈશ્વિકીકરણની જરૂરિયાત અને તેના ફાયદાઓની ચર્ચા કરો.

૫ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બેના જવાબ આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં લખો : ૨૦

(૫.૧) રોકાણ તરીકે શિક્ષણનો અર્થ અને સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના લાભોની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

(૫.૨) આર્થિક વિકાસ માટે કૌશલ વિકાસનો અર્થ આપી તેના તબક્કાઓ (Phase) અને જરૂરિયાતોની ચર્ચા કરો.

(૫.૩) વર્તમાન સમયમાં શિક્ષણનું ખાનગીકરણ શા માટે ? સમજાવી તેના ગુણ-દોષની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

- 1** Answer the following questions in very brief : **6**
- (1.1) Who was the chairman of education policy during 1990-92?
 - (1.2) Vardha committee is identified by which another name?
 - (1.3) Where was situated the Nalanda Vidyapeeth ?
 - (1.4) State name of the chairman of New Education Policy.
 - (1.5) In which year National Policy of Education was appointed.
 - (1.6) State any two natures of sociology of education.
- 2** Answer any **six** of the following questions in brief : **12**
- (2.1) Clarify the concept of social stratification.
 - (2.2) What is privatization of education?
 - (2.3) Give meaning of universalization of education.
 - (2.4) Clarify concept of sociology of education.
 - (2.5) Give meaning of national education.
 - (2.6) State two objectives of democracy and education.
 - (2.7) Clarify concept of social change.
 - (2.8) State any four things of medieval Indian education.
- 3** Answer any **four** of the following questions in about 250 **16** words each :
- (3.1) Write short note on Vedic education system.
 - (3.2) Explain basic education in detail.
 - (3.3) Clarify the role of education in economic development of developed countries.
 - (3.4) "Education Promotes Social change" Check the validity of the statement.
 - (3.5) How does education affect the economic development of developing countries? Explain with examples.

- 4 Answer any **two** of the following short notes in about **16**
300 words each :
- (4.1) Write short notes on Vallabhi and Takshshila, education centre.
 - (4.2) Clarify role of education in social change and note down relevant social activities.
 - (4.3) Discuss the need of universalization of education in present time and discuss its advantages.
- 5 Answer any **two** of the following question, in about **20**
400 words each :
- (5.1) Clarify the meaning and concept of education as an investment and discuss its benefits with examples.
 - (5.2) Give meaning of skill development education for economic development and discuss its phases and needs.
 - (5.3) Why privatization of education is necessary in current times? Explain the same and discuss the merits and demerits.
-